

Anti-pestprotocol CBS De Wiekslag

februari 2023

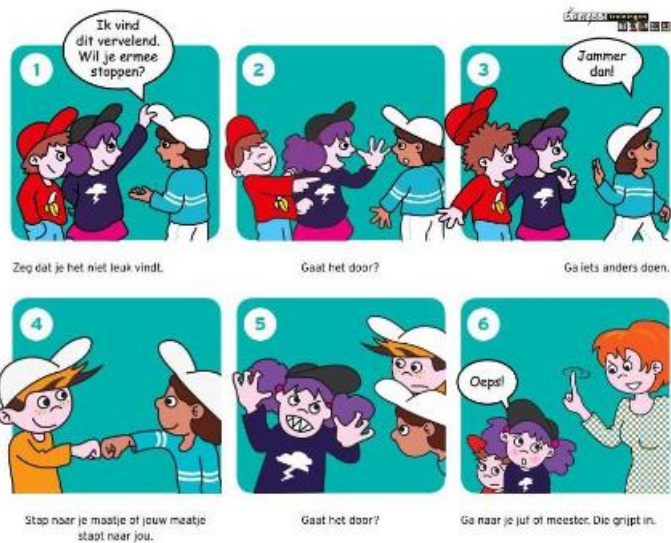


Anti-pestprotocol

1.1 Het doel van het anti-pestprotocol

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Leerkrachten en ouders uit de ouderraad, de TSO-medewerkers en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit ANTI-PESTPROTOCOL.

1.2 De Kanjerafspraken



CBS De Wiekslag zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blij je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

1.3 Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de ‘pester’ niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester). Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep). Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

We zien pestgedrag als groepsprobleem. Bij het aanpakken van pestgedrag hebben we oog voor de hele groep. De ‘rode’ petten moedigen het pesten aan, meelopers pesten mee en buitenstaanders laten het gebeuren. Zonder verdedigers maakt een gepest kind geen kans. De passiviteit van buitenstaanders moeten we doorbreken. Niet iedereen is verantwoordelijk voor het pesten, maar iedereen is er welverantwoordelijk voor dat er een einde aan komt. In de groepen stellen we regelmatig een onderwerp aan de orde zoals veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. Handvatten hiervoor vinden de leerkrachten in de Kanjertraining. Het voorbeeld van de leerkrachten is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar door met elkaar in gesprek te gaan.

1.4 Cyberpesten

Online pesten is voor leerlingen hetzelfde als pesten. Zij maken geen onderscheid tussen online en offline pesten. Net als bij ‘gewoon’ pesten gaat het bij online pesten om schelden, roddelen en buitensluiten. Het gebeurt ook op andere manieren zoals het hacken van accounts, nare berichten plaatsen uit naam van een ander of bijvoorbeeld het ongevraagd online verspreiden van bewerkte foto’s of filmpjes.

Online pesten gebeurt meestal anoniem. Dat maakt het laagdrempeliger om te pesten en lastiger om te achterhalen wie de pester is. Leerlingen kunnen op elk moment van de dag te maken krijgen met online pesten. Een ruzie ‘s avonds op WhatsApp heeft ook effect op hoe de leerlingen de volgende dag met elkaar omgaan in de klas. Omdat online pesten vaak buiten het medeweten van de leerkracht gebeurt, is het aanpakken ervan ingewikkelder.

De impact van online pesten is groot. Slachtoffers voelen zich niet meer veilig, zijn bang om naar school te gaan en zijn onzeker. Ook voor pesters kan het gevolgen hebben. Bijvoorbeeld omdat de politie wordt ingeschakeld bij strafbaar online gedrag. Als online pesten niet wordt aangepakt, maakt het de school voor alle leerlingen onveilig.

Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van Whats app e.d. bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico’s hiervan.

2. Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam. Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Dit doen we wel



Dit doen we niet



We nemen het overzicht van de smileys als uitgangspunt: Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): "Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes." Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

2.1 Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining:

Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.



Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten en de kanjer methode negeren volgen we de stappen in dit plan. Van elke stap wordt verslaglegging gemaakt en opgeslagen in ParnasSys.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in 5 stappen

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Met het bovenstaande in ons achterhoofd volgen we onderstaand stappenplan.

De IB'er en anti-pest coördinator zijn nauw betrokken bij onderstaande stappen. De JOS'er kan op elk moment gevraagd worden om te ondersteunen.

Stap 1

Laat de leerlingen er eerst zelf (en samen) uit proberen te komen door de "Kanjer methode" te gebruiken. Het omschrijven van het gedrag dat niet leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de leerlingen er niet uit komt, kan hij/zij er voor kiezen het probleem te negeren, weg te lopen. Helpt dit niet, of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt andere hulp ingeroepen, bijvoorbeeld het kanjermaatje. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de leerlingen om er in een later stadium op terug te komen, bijvoorbeeld na schooltijd. De leerkracht zorgt ervoor dat alle partijen gehoor krijgen.



Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. De leerkracht gaat met de leerlingen in gesprek om het probleem helder te krijgen en op zoek te gaan naar een oplossing.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen (dit is stap 6 van de poster) De ouders van beide partijen worden op de hoogte gebracht.

Stap 3

- Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.
- Er wordt melding gedaan bij de anti-pestcoördinator (door leerkracht, leerling of ouder), in overleg wordt er een aanpak opgesteld.
- Gesprek met slachtoffer en/of ouders om het probleem helder te krijgen.
- De anti-pestcoördinator maakt een melding bij de schoolleiding zodat zij ook op de hoogte zijn van het pesten en de pestaanpak.
- Er worden ook vervolggesprekken (individueel) gedaan met de leerlingen (gepeste leerling en de pester), om vinger aan de pols te houden (na 2,4 en 8 weken).
- Er wordt ook gekeken of de gepeste leerling hulp nodig heeft d.m.v. een training (SoVa, weerbaarheid, faalangst)
- Elk pestincident wordt genoteerd in ParnasSys.
- In de klas wordt er ook aandacht besteed aan pesten d.m.v. de Kanjertraining.
- Er kan hulpverlening ingezet worden om tot een gedragsverandering te komen.
- Eventueel wordt er advies ingewonnen bij de Kanjertraining.

Stap 4

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke time-out (dit loopt via de directie in overleg met het College van bestuur) aan de pesters opgelegd, tevens kan er hulpverlening ingezet worden om wel tot een gedragsverandering te komen. Zie protocol schorsing en verwijdering Spectrum -SPCO.

Stap 5

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, wordt er overgegaan tot een definitieve verwijdering van de pesters. Zie protocol schorsing en verwijdering Spectrum -SPCO. In deze stap zijn externe partijen betrokken zoals leerplicht en PPO-Delflanden.

Het aanspreekpunt pesten op school is de anti-pest coördinator Monique Keuzenkamp.

Bijlage 1

Wat zijn de signalen van pesten?

De leerkracht kan het pesten aan de volgende signalen herkennen:

- De leerling is vaker afwezig, gaat niet graag naar school en zijn resultaten gaan achteruit;
- Bijnamen; de leerling wordt haast nooit bij zijn eigen naam genoemd;
- De leerling wordt vaak het laatst gekozen bij het indelen van groepjes (gym, groepswerk);
- De leerling isoleert zich van anderen, trekt soms op met één vriend en wordt soms ook als laatste gekozen;
- Opvallend zijn er vaak spullen beschadigd en of verdwenen;
- De leerling is vaak betrokken bij vechtpartijtjes, scheldpartijen en of "grappige" streken;
- De leerling wordt (anoniem) online lastiggevallen, hetzij op Skype, Twitter, Facebook;
- De leerling moet het ontgelden aan kwetsende opmerkingen over kleding, uiterlijk e.d.;
- De leerling is gespannen, ongelukkig, schrikt snel en durft niemand aan te kijken;
- De sfeer in de klas is niet goed. De leerkracht voelt aan dat er iets niets klopt, maar kan er maar geen vat op krijgen.

De signalen met betrekking tot de pester:

- Het tonen van stoer gedrag, agressief en of impulsief gedrag;
- Telkens zijn zin wil doordrijven;
- De leiding willen hebben en de baas over andere leerlingen willen spelen;
- Moeite hebben om gevoelens onder woorden te brengen.

Op het schoolplein en tijdens de pauze

- De leerling is vaak betrokken bij opstootjes in de klas of op het schoolplein;
- De leerling is vaak alleen en wordt buitengesloten tijdens de pauzes;
- De leerling blijft dicht bij de leerkracht tijdens de pauze